

Конет А.В.

студент;

Гев'юк У.Ю.

кандидат політичних наук, асистент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Елементи аналітичної діяльності були відомі ще в сиву давнину. Засновником аналітики вважають знаменитого давньогрецького філософа Сократа (бл. 469 – 399 до н. е.), який виробив свій власний метод аналітичних роздумів. Суть його – в аналізі ситуації під час полемічного діалогу, яким майстерно володів філософ. Цей спосіб він називав «повивальним мистецтвом» і вважав його подарунком від Бога. Використовуючи полемічний аналіз, Сократ вміло вибудовував діалог таким чином, щоб спростувати аргументи свого співрозмовника і майже завжди досягав мети, бо в основі полеміки завжди посилався на факти життя, логіку міркувань, етичні норми. Вирішальну роль у виникненні аналітики зіграв Арістотель (384–322 до н. е.).

В своїх книгах «Перша аналітика», «Друга аналітика» він вперше систематизував прийоми міркувань, зробив їх предметом наукових пошуків. Він відкрив закон тотожності, закон суперечності, закон виключення третього, діалектики індукції, дедукції і логічного синтезу, визначив категорії, мету, простір, час, рух, кількість і якість, форму і матерію, можливість і дійсність, необхідність і випадковість, особливе і загальне та інші глобальні питання. Найбільша ж заслуга Арістотеля в тому, що з нього починається системне світобачення і системне дослідження природи [4, с. 242].

Сучасний рівень розвитку інформаційно-аналітичної діяльності у провідних країнах світу є результатом тривалого історичного процесу еволюційних і революційних перетворень. При цьому чітко відслідковується взаємозв'язок між розвитком суспільства, особливо матеріального виробництва, та зростанням потреби суб'єктів в інформації. Прогрес в організації інформаційної діяльності пов'язаний з розвитком двох якісно відмінних між собою типів технологічних процесів: обробкою повідомлень у широкому розумінні цього терміна і передачею повідомлень [1, с. 29].

Варто нагадати головні етапи технологічної трансформації у сфері оброблення та передавання інформації. Наслідком цих перетворень було набуття людським суспільством нової якості, формування нової соціально-технічної парадигми – інформаційного суспільства. Перша революція пов'язана із винаходом писемності, що привело до гігантського якісного і кількісного стрибка. З'явилася можливість передавання знань від покоління до покоління. Друга революція (середина XVI ст.) спричинена винаходом з книгодрукування, який радикально змінив індустриальне суспільство, культуру, організацію діяльності. Третя революція (кінець XIX ст.) зумовлена винаходом електрики,

завдяки якій з'явилися телеграф, телефон, радіо, які дають змогу оперативно передавати і нагромаджувати інформацію в будь-якому обсязі. Четверта революція (70-і рр. XX ст.) пов'язана з винаходом мікропроцесорної технології і появою персонального комп'ютера. На мікропроцесорах та інтегральних схемах створюються комп'ютери, комп'ютерні мережі, системи передавання даних (інформаційні комунікації). Цей період характеризують три фундаментальні інновації: – перехід від механічних та електричних засобів перетворення інформації до електронних; – мініатюризація всіх вузлів, пристроїв, приладів, машин; – створення програмно-керованих пристроїв і процесів. Остання, інформаційна революція (наприкінці 90-х років) почалась і набула найбільшого розвитку в комерційному підприємстві. Вона зумовила необхідність зміни погляду на сутність і призначення комерційного підприємства – його почали розглядати як механізм створення вартості та добробуту. У свою чергу, ця концепція висунула інше питання – для кого комерційне підприємство створює вартість і добробут, чим дала поштовх до розвитку корпоративного управління. Історія формування інформаційно-аналітичних служб (ІАС) починається з середини XX ст. Вперше цей термін *think tanks* з'явився в США під час Другої Світової війни. Так тоді називали захищене від прослуховування місце (*tank*), де цивільні та військові експерти розробляли стратегії бойових дій. Вони також використовувались для розробок безпечного середовища для військових стратегічних органів [2, с. 122].

Перші аналітичні структури виникли у США, Великій Британії та Німеччині на початку XX століття як реакція наукових та політичних кіл на зміни у сфері світової економіки та міжнародної безпеки. Провідні позиції США на світовій арені, переконаність політичної еліти цієї країни, що саме Америка несе відповідальність за міжнародний порядок, спонукали політиків і науковців шукати шляхів мирного розв'язання суперечливих питань у взаємовідносинах різних держав, вироблення стратегій розвитку країни, захисту національних інтересів у світі, що динамічно змінюється. Однією з найстаріших *think tanks* є американський Фонд імені Р. Сейджа (*Russell Sage Foundation*), заснований 1907 року. Його головним завданням стало проведення наукових досліджень стосовно розвитку індустріального суспільства в США. Як відзначають дослідники, діяльність цієї організації сприяла розвитку громадянського суспільства в країні. Фонд взяв на себе завдання професійно сприяти подоланню соціальних негараздів у суспільстві. В 1990-і роки відбулися суттєві зміни в діяльності «фабрик думок». Численні інститути, які вивчали проблеми зовнішньої політики, політики безпеки, реорганізували свою діяльність. Збільшення кількості «фабрик думок», проблеми з фінансуванням спонукали їх до запровадження «цільового маркетингу». З широкої сфери політичних досліджень вони обирали вузьку спеціалізацію. До таких “*think tanks*” належать організації, які проводять численні соціальні, екологічні, технічні дослідження. Та вузька спеціалізація є певним ризиком, оскільки загрожує самому їх існуванню після можливого припинення фінансування фондами чи приватними особами, які можуть втратити інтерес до їх проблематики [3, с. 87].

Сьогодні, в часи всіляких криз, насамперед, в політиці, керівні представники західних аналітичних шкіл працюють над узагальненням накопиченого за останні десятиліття досвіду (перш за все – негативного досвіду – обумовленого прорахунками аналітичних служб різних рівнів). Чиняться спроби інтеграції цього досвіду в систему поглядів на методи розробки управлінських рішень, що видавалися такими досконалими і перш за все прогностичної діяльності з метою упередження негативних явищ, ризиків і небезпек. Алгоритм прогнозування стає ще більш досконалішим і обачливим: «а що буде після того, як...».

Список використаних джерел:

1. Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; наук. ред. Л. А. Дубровіна. / В.М. Горовий. – К., 2010. – 227 с.
2. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. – К. : НІСД. – 2010. – 164 с.
3. Кулицький С.П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління: Навч. посіб./ С.П. Кулицький – К.: МАУП. 2002. – 224 с.
4. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: Навч. посіб./ І. Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко – К.: Кондор, 2012. – 302 с.

Кундеус О.М.

кандидат політичних наук, доцент,

Рівненський державний гуманітарний університет

РОСІЙСЬКА АГРЕСІЯ ЯК НАСЛІДОК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

27 січня 2015р. Верховна Рада України ухвалила Постанову «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором» [8]. Це Звернення визначає стан і характер тривалого російсько-українського конфлікту, причиною і джерелом якого є російська експансіоністська політика на пострадянському просторі, який Російська Федерація, в особі її нинішнього керівництва, вважає зоною своїх «привілейованих інтересів». Звідси – жорстке примушення України до євразійської інтеграції під егідою РФ і блокування курсу Києва на європейську та євроатлантичну інтеграцію.

Така політика Росії, що здійснювалася з початку 2000-х років, не передбачала формування дійсно рівноправних, партнерських і паритетних відносин Москви та Києва і мала за мету перетворення України на підконтрольну державу, яка б рухалась у фарватері російської політики.